

ทัศนัย ใจสบาย 2553: ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนทุ่งห้วยเพ็งของประชาชน อำเภอลำดวน จังหวัดกระบี่ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์เรืองโร โตกฤษณะ, Ph.D. 105 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนทุ่งห้วยเพ็ง โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรในพื้นที่หมู่บ้านทุ่งห้วยเพ็งและหมู่บ้านโล๊ะคุดยง อำเภอลำดวน จังหวัดกระบี่ จำนวน 256 ครัวเรือน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิสติก (Logit Model)

จากการศึกษา พบว่า กิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชายเลนทุ่งห้วยเพ็ง ประกอบด้วยกิจกรรม 3 กลุ่ม คือ กลุ่มฟื้นฟูป่าชายเลนทุ่งห้วยเพ็ง กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลและชายฝั่ง และกลุ่มท่องเที่ยวอนุรักษ์เชิงนิเวศทุ่งห้วยเพ็ง ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนทุ่งห้วยเพ็งแต่ละกลุ่มมีผลดังนี้ 1) กลุ่มฟื้นฟูป่าชายเลนทุ่งห้วยเพ็ง พบว่า อาชีพประมง อัตราส่วนของรายได้จากการใช้ประโยชน์ป่าชายเลนต่อรายได้ทั้งหมด การมีบทบาทหน้าที่ผู้นำทางสังคม การมีบทบาทหน้าที่ผู้นำในกลุ่มอนุรักษ์และการได้รับคำแนะนำจากเพื่อนบ้าน ญาติให้เข้ากลุ่มอนุรักษ์ มีผลต่อความน่าจะเป็นเข้าร่วมกิจกรรมในทางบวก 2) กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลและชายฝั่ง พบว่า อาชีพประมง การฝึกอบรมจากหน่วยงานระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน และการมีบทบาทหน้าที่ผู้นำในกลุ่มอนุรักษ์มีผลต่อความน่าจะเป็นเข้าร่วมกิจกรรมในทางบวก ในทางกลับกันอัตราส่วนของรายได้จากการใช้ประโยชน์ป่าชายเลนต่อรายได้ทั้งหมด และการได้รับคำแนะนำจากเพื่อนบ้าน ญาติให้เข้ากลุ่มอนุรักษ์กลับมีผลต่อความน่าจะเป็นเข้าร่วมกิจกรรมในทางลบ 3) กลุ่มท่องเที่ยวอนุรักษ์เชิงนิเวศทุ่งห้วยเพ็ง พบว่า อาชีพประมง การมีบทบาทหน้าที่ผู้นำในกลุ่มอนุรักษ์ และการได้รับคำแนะนำจากเพื่อนบ้าน ญาติให้เข้ากลุ่มอนุรักษ์ มีผลต่อความน่าจะเป็นเข้าร่วมกิจกรรมในทางบวก แต่ประชาชนที่ไม่มีภาระหนี้สินกลับพบว่า มีผลต่อความน่าจะเป็นเข้าร่วมกิจกรรมในทางลบ โดยมีความน่าจะเป็นที่ครัวเรือนจะเข้าร่วมกิจกรรมฟื้นฟูป่าชายเลนเท่ากับ 0.9003 และเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวอนุรักษ์เชิงนิเวศเท่ากับ 0.9058 แต่โอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลและชายฝั่งมีเพียง 0.0297

เพื่อพัฒนาการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนทุ่งห้วยเพ็ง ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนให้กับชาวประมงพื้นบ้านบริเวณรอบๆ เกาะลันตา เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมอนุรักษ์ป่าชายเลนให้มากขึ้น ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรมีการจัดฝึกอบรมความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนอยู่เป็นประจำ ตลอดจนควรมีการสนับสนุนงบประมาณการตั้งกลุ่มอาชีพที่ใช้วัสดุดิบที่หาได้จากป่าชายเลนมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกในการดูแลป่าชายเลน โดยให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในป่าชายเลน ซึ่งจะส่งผลต่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนทุ่งห้วยเพ็งอย่างยั่งยืนต่อไป